

Nina George

Τα

Ένα βιβλίο
βγαλμένο από
τον κόσμο του
Μικρού παριζάνικου
βιβλιοπωλείου

ΦΩΤΑ

του

ΝΟΤΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση:
Όλγα Γκαρτζονίκα

Ο Έρωτας και το κορίτσι

Η κούνια της Μαρί Ζαν ήταν τοποθετημένη κάτω από την πλούσια φυλλωσιά μιας Ελιάς για την οποία κάποιιο έλεγαν πως ήταν τουλάχιστον οκτακοσίων ετών, κάτι που το δέντρο μήτε επιβεβαίωνε μήτε διέψευδε (στα χρόνια του παύουμε πλέον να μιλάμε για ηλικίες).

Η Μαρί Ζαν απολάμβανε με την καρδιά της το ασημένιο θρόισμα των φύλλων, που χαμογελούσαν ανάλαφρα στην πρωινή πνοή του ανέμου Ποντιά. Ο άνεμος αυτός ήταν ένα φαινόμενο της Νιόνς, ένα κατάλοιπο μαγείας σε έναν αιώνα που υποτίθεται πως στερούνταν καθετί μαγικό· επρόκειτο για την ήσυχη ανάσα των τεσσάρων βουνοκορφών, Εσαγιόν, Γκαρντ Γκρος, Σεν Ζομ και Βο, που περιτοίχιζαν προστατευτικά τη Νιόνς. Τα βουνά αυτά εξέπνεαν κάθε πρωί και δρόσιζαν την κοιλάδα και τις όχθες του ποταμού Εγκ με τις ευωδιές των βοτάνων και την ψύχρα της βουνίσιας νύχτας. Πάντα την ίδια ώρα και μόνο για τριάντα λεπτά ακριβώς. Το βράδυ, μετά τη δύση, τα βουνά αυτά εισέπνεαν πάλι. Τότε το ρεύμα του αέρα έμοιαζε να έρχεται από τις ακτές του Καλάνκ και τους αλμυρούς κόλπους της μακρινής θάλασσας, με τη δροσερή πνοή να φέρνει την ευωδιά τη λεβάντας και της άγριας μέντας και να λυτρώνει τη μέρα από την αποπνικτική ζέση της.

Από την κουζίνα –το κύριο δωμάτιο που διέθετε κάθε mazet στις βουνοπλαγιές του Ντρομ Προβενσάλ,

έναν χώρο κατάλληλο για να μαγειρέψεις, να κουβεντιάσεις, να σωπάσεις, να έρθεις στον κόσμο και να περιμένεις το τέλος— η γιαγιά της Μαρί Ζαν, η Εμέ, μπορούσε να διακρίνει στην αυλή την κούνια της Μαρί Ζαν, καθώς πηγαινοερχόταν από την ξυλόσομπα στο τραπέζι.

Σε μια πολυχρησιμοποιημένη αυλακωτή φόρμα τάρτας η Εμέ έστρωσε πατάτες κομμένες σε φέτες, ντόπιες μαύρες ελιές, μελιτζάνες και φρέσκο ροδαλό σκόρδο, τα περιέχουσε με μεταξένιο πράσινο ελαιόλαδο και πήρε από την πήλινη πιατέλα κομματάκια ολόφρεσκου κατσίκισιου τυριού που είχε αγοράσει από το τυροπωλείο. Στη συνέχεια έτριψε με τα δάχτυλα αποξηραμένο αγριοθύμαρο, το οποίο είχε μαζέψει το προηγούμενο βράδυ και ευωδίαζε ελαφρώς λεμόνι. Το γάλα κρύωνε σε μια κατσαρόλα στο περβάζι. Πλησίαζε η ώρα να φάει η Μαρί Ζαν, που άρχιζε τις τσιρίδες όταν καθυστερούσε η γιαγιά της να της ετοιμάσει το μεσημεριανό φαγητό.

Όποτε η Εμέ αντίκριζε την εγγονή της το καταξαρωμένο πρόσωπό της ξαστέρωνε από τη φιλόπονη προσήλωση και οι σκληρές ρυτίδες υιοθετούσαν τα νεανικά γνωρίσματα της τρυφερότητας.

Η γέριχη, υπερήφανη Ελιά συνέχισε να τραγουδά για το κορίτσι κάτω από τα κλωνάρια της, τραγουδούσε το κρυφό τραγούδι των τζιτζικιών, *το φως σου με κάνει να τραγουδώ*, γαργαλούσε τη μύτη και τα μάγουλα του κοριτσιού με ένα παιχνιδίσμα σκιών και φωτός, διασκέδαζε με τα δαχτυλάκια που απλώνονταν για να πιάσουν την πνοή του Ποντιά και με το κελαρυστό, γάργαρο, πλούσιο γέλιο που έβγαινε από τη μικρή κοιλίτσα.

Η Μαρί Ζαν. Η Εμέ.

Ήταν η μία για την άλλη ο κόσμος όλος. Η Εμέ για τη Μαρί Ζαν και η Μαρί Ζαν για την Εμέ.

Αγάπη.

Παρακολούθησα την Εμέ, την οποία άγγιξα τελευταία φορά πριν από πολλά χρόνια, όμως εκείνη δεν με είδε. Κανέννας άνθρωπος δεν μπορεί να με δει, μολοντί δεν υπάρχει άνθρωπος που να μη με γνωρίζει.

Είμαι εκείνο που εσείς αποκαλείτε Έρωτα.

Είχα βρει τη γιαγιά της Μαρί Ζαν όταν ήταν ακόμη πολύ μικρή. Η Εμέ Κλοντέλ δεν είχε κλείσει καν τα δεκατρία. Ήταν και τότε καλοκαίρι, το ασυνήθιστα ζεστό καλοκαίρι του 1911. Η ζωή είχε μεταφερθεί έξω. Έκανε αποπνικτική ζέστη επί εβδομάδες σε αυτή τη φωτεινή γη. Μετά το πέρας των εργασιών, που ξεκινούσαν πριν από την αυγή, οι ώρες της νύχτας είχαν μια γλυκιά ανεμελιά. Εκείνο το καλοκαίρι ήταν τρυφερό. Πλημμυρισμένο από μελωδίες και ψιθύρους, τα φύλλα από τις ελιές τραγουδούσαν, οι ακρίδες τερέτιζαν αργυρόχηλα, ενώ τις νύχτες ακουγόταν ο απαλός ήχος των σύκων που έπεφταν από τα κλαριά. Όλο το καλοκαίρι σαν πυρωμένη επιδερμίδα. Εκτυφλωτικό.

Σε πόσους και πόσους δεν επέβαλα το φορτίο μου εκείνο το καλοκαίρι! Και πόσο με βάρυναν οι άνθρωποι αυτοί λίγα χρόνια μετά.

Πόσο με βάρυναν.

Η Εμέ δεν άργησε να αγαπήσει έναν νέο που έλεγε τραγούδια στον στάβλο του πατέρα της, έναν νέο που πρώτα πήγε στρατιώτης, τελικά ανδρώθηκε στον Μεγάλο Πόλεμο και έκανε χρόνια να γυρίσει πίσω. Όταν επέστρεψε, ο αλλοτινός νεαρός εαυτός του είχε χαθεί κάπου μέσα του. Όλα τα τραγούδια, όλα τα χρώματα. Τα βουνά σιωπούσαν

ολότελα, ενώ εκείνος μέσα του μάνιαζε δυνατά. Η Εμέ έβγαζε στην επιφάνεια τον θαμμένο εαυτό του καθ' όλη τη διάρκεια της γυναικείας ζωής της. Τις νύχτες, όταν εκείνος ούρλιαζε και εκείνη του σιγοτραγουδούσε, τις νύχτες, όταν εκείνος έπινε και εκείνη καθάριζε το βλέμμα του από την αποχαύνωση με υπομονή και ζεστή κρεμμυδόσουπα. Τις σιωπηλές, ατέλειωτες νύχτες του χειμώνα, ανάμεσα στις βουβές μορφές των βουνών που παρατηρούσαν τόσο γαλήνια τους ανθρώπους· όταν ο άντρας της Εμέ δεν σταματούσε να ριγεί μέσα του, εκείνη του ζέσταινε το κορμί με το γυμνό δέρμα της. Το δέρμα της, που γινόταν ολοένα και πιο απαλό με τα χρόνια, ολοένα και πιο λεπτό. Κι από κάτω συσσωρεύονταν πράγματα, δυνάμεις, η έγνοια. Η ζωή.

Εκείνη την εποχή, το καλοκαίρι του 1911, άγγιξα το δέρμα της, μια φορά τη χάιδεψα από την κορυφή μέχρι τα νύχια με τα δυο μου χέρια. Ήταν γυμνή και έκανε μπάνιο στον μικρό, πάντοτε λαμπερό, γαλαζοπράσινο ποταμό Εγκ, που ενωνόταν εντέλει με τον μεγάλο, ήρεμο Ροδανό. Η Εμέ ήταν όμορφη με τη στητή πλάτη της, που μαρτυρούσε την προσωπικότητα και τη δύναμή της, και μια άθραυστη, μεγάλη ψυχή. Της έδωσα πολλά, ίσως πάρα πολλά. Ίσως ήμουν ερωτευμένος με την Εμέ, και όποιος είναι ερωτευμένος δεν προσέχει τι δίνει· συχνά το παρακάνει. Ήταν και αυτή μια από τις αιτίες που γύρισα να την επισκεφτώ εκείνη τη μέρα, όταν συνέβησαν όλα αυτά για τα οποία γίνεται λόγος εδώ.

Όσο ζούσε, καθημερινά, η Εμέ έσωζε τη ζωή του νέου που ήταν χαμένος μέσα στον άντρα. Τόσο μεγάλη ήταν η δύναμη της αγάπης που της έδωσα, και η δύναμη αυτή συνάντησε το πείσμα και την καλοσύνη της φύσης της και τη μεταμόρφωσε σε γυναίκα.

Όταν ξέσπασε ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, βρέθηκε και η Νιόνς στο πέρασμά του.

Ναι· πονάει. Η ανάμνηση από τα διαπεραστικά χτυπήματα των τακουινιών καθώς παρήλαυναν στο λιθόστρωτο, οι φωνές των νεαρών που ανδρώθηκαν με το ζόρι, οι οποίοι στέκονταν στοιχισμένοι στην Πλας ντε Αρκάντ, τυφλωμένοι από το φως του νότου, ενοχλημένοι από τον Ποντιά, τυφλωμένοι από τη μάταιη, άσκοπη δραστηριότητα. Πού να άφησαν άραγε οι προελαύνοντες νέοι αυτό που τους είχα δώσει; Δεν είναι πως αυτοί δεν πήραν αγάπη. Πού είχα σφάλει;

Για κάποια χρόνια αμφέβαλλα για τον εαυτό μου, για το νόημα, για τη δύναμη των έργων μου· εκείνα τα χρόνια λίγο έλειψε να χάσω την ελπίδα μου. Τι κακό έκαναν οι άνθρωποι ο ένας στον άλλο; Ήταν τόσο ανώφελο.

Εκείνο τον καιρό η Εμέ, ο άντρας της και η κόρη της η Ρενέ πήγαν στο Ντιελεφί. Πέρασαν στην Αντίσταση. Χίλιοι πεντακόσιοι πρόσφυγες βρήκαν στο Ντιελεφί ασφαλές καταφύγιο. Εβραίοι, μικροί και μεγάλοι, καλλιτέχνες και συγγραφείς, ο Λουί Αραγκόν και η Έλζα Τριολέ, ο Γερμανός ζωγράφος Βολς. Κανέννας από αυτούς τους πρόσφυγες δεν προδόθηκε από τους ντόπιους, κανέννας δεν εκτοπίστηκε. Όταν έβγαιναν να τους αναζητήσουν οι διώκτες με τα μαστίγια, όσοι κρύβονταν μεταφέρονταν τις νύχτες με κάρα και άμαξες μέσα από απόμερα ορεινά μονοπάτια και κατσικόδρομους προς άλλες αγροικίες. Πιο βαθιά στα βουνά και τις κοιλάδες, στα φαράγγια της οροσειράς Μπαρονί, στις αυλακωμένες παραποτάμιες κοιλάδες του Εγκ, στις πλαγιές της κοιλάδας Ανζέλ, στα βάθη του Ουλέ, στις κρυμμένες πτυχές του βουνού Λανς. Μαζί με τη Ζαν Μπαρνιέ, γραμματέα του δημαρχείου, η Εμέ πλαστογράφησε περισσότερες από χίλιες ταυτότητες.

Η στητή πλάτη της.

Είναι αναγκαίο το εσωτερικό φως εδώ, ενώπιον αυτής της φύσης, που με την ασάλευτη, πετρωμένη όψη της εφάρμοσε αυστηρά τους ακλόνητους νόμους της.

Κατά τρόπο θαυμαστό, στο Ντιελεφί το ατομικό αυτό φως ενώθηκε με άλλα και έγινε κάτι μεγαλύτερο. Έγινε θάρρος και δύναμη αντίστασης, σεβασμός και αγάπη προς την ανθρωπότητα, και η αγάπη αυτή ερχόταν από μακριά, από τα βάθη της παιδικής της ηλικίας.

Ο πόλεμος τέλειωσε. Η Εμέ επέστρεψε στην κοιλάδα της Νιόνς, στους πρόποδες του Βο.

Κατόπιν, ύστερα από άλλα είκοσι χρόνια ανάμεσα στα τέσσερα βουνά και στους ίδιους πάντα δρόμους, ανάμεσα στα θερινά βοσκοτόπια και στο αναμμένο τζάκι του χειμώνα, ανάμεσα σε κλήματα και ρυάκια, σε ελαιόδεντρα και λιβάδια λεβάντας, σε οπωρώνες με βερικοκιές και βιολετί ανθισμένες κουτσουπιές, ήρθε η αδερφή μου, ο Θάνατος, και άφησε τον νεαρό γαλατά της Εμέ, που τραγουδούσε, να συνεχίσει το ταξίδι του.

Τον έλεγαν Ζαν Μαρί και, μολονότι είχαν περάσει τρία χρόνια από τον θάνατό του, για την Εμέ ήταν σαν να πέθανε χθες. Μετά η μοίρα πήρε την κόρη της και τον σύζυγο εκείνης, τους έριξε από τον δρόμο σε μια χαράδρα.

Είδα την καρδιά της Εμέ, έτσι όπως χτυπούσε μέσα στο σώμα της, που πηγαινοερχόταν στις στιλπνές, πατημένες παλιές πλάκες από την ξυλόσομπα στο τραπέζι, είδα πώς έπιασαν απερίσκεπτα τα χέρια της τέσσερα ζευγάρια μαχαιροπίρουνα, μέχρι που ο νους θυμήθηκε και τα άφησε, διότι χρειαζόταν μόνο ένα.

Η καρδιά σας, έτσι όπως τη βλέπω, είναι στην αρχή μια πανέμορφη, βερνικωμένη, τέλεια κούπα από πηλό. Με τα

χρόνια κάνουν την εμφάνισή τους οι ρωγμές, τα θραύσματα. Η καρδιά σπάει μία, δύο φορές, σπάει ξανά και ξανά και εσείς βάζετε τα δυνατά σας να ξανακολλήσετε προσεκτικά τα κομμάτια της κούπας. Για να ζήσει με τα τραύματα, για να την ομορφύνετε με ελπίδα και δάκρυα. Πόσο σας θαυμάζω που, σε πείσμα όλων αυτών, δεν με ξεφορτώνεστε.

Παρατήρησα την καρδιά της Εμέ και είδα πως ήταν διαλυμένη.

Αυτό ήταν δικό μου έργο.

Απαιτώ τα πάντα. Να έχει κανείς ανάγκη ό,τι μισεί, να χάνει ό,τι έχει ανάγκη.

Τα θραύσματα βγήκαν στην επιφάνεια και κατά καιρούς η Εμέ τρυπιόταν από κάποιον. Όποτε άκουγε κάποιον τραγουδί, όποτε της ερχόταν η μυρωδιά του πρόβειου γάλακτος και του χώματος την ώρα που απλωνόταν η φθινοπωριάτικη ομίχλη, όποτε γυρνούσε κατά λάθος τις νύχτες προς την άδεια, κρύα πλευρά του κρεβατιού.

Όταν χτυπούσαν οι καμπάνες του Σεν Βενσάν έντεκα φορές, με τις κοφτές, μονοσύλλαβες, σκληρές κλαγγές, όπως στην κηδεία του Ζαν Μαρί.

Τότε το δέρμα της δάκρυζε.

Μήτε ο Έρωτας μήτε ο Θάνατος ήξεραν το παραμικρό από δικαιοσύνη.

Και τι δεν θα έδινά για να μπορούσα να αλλάξω τη φύση μου!

Ναι, ντρεπόμουν. Και ίσως αυτή η ντροπή να ήταν που με έκανε να σχύψω πάνω από την κούνια, για να μη δω τα συντρίμμια, το δακρυσμένο δέρμα της Εμέ.

Ο Έρωτας ντρεπόταν και... ποιος ξέρει; Ίσως αυτό που ακολούθησε να ήταν το τίμημα που όφειλα να πληρώσω για όλα αυτά.

«Γεια σου, Μαρί Ζαν», ψιθύρισα.

Η αθέλητη γοητεία της απόγνωσης

Είχα τα χέρια μου επιφυλακτικά σταυρωμένα πίσω από την πλάτη. Για να μην αγγίξω άθελά μου το ανθρωπάκι και του επιβάλω πρόωρα τη λαχτάρα και την αναζήτηση.

Ο καιρός μου έρχεται πιο αργά στη ζωή των ανθρώπων· καθένας από όλους εμάς έχει τη δική του στιγμή.

Όλοι εμείς είμαστε οι εξής: οι περιστάσεις, τα ιδιάζοντα γνωρίσματα, τα στοιχεία, όπως κι αν μας αποκαλείτε, όπως κι αν συλλαμβάνετε με μία μικρή λεξούλα την ασύλληπτη φύση μας. Ο Έρωτας, το Πάθος, η Δημιουργικότητα, η Επιθυμία, η Ευφυΐα, το Χιούμορ, ο Φόβος, για να αναφέρω μόνο μερικούς από μας. Μας τσουβαλιάζετε σε συμμείγματα, όχι πολυσύλλαβα, όχι πολύ μεγάλα, μερικές φορές μου έρχεται να ρωτήσω γιατί δεν έχουμε διαφορετικά ονόματα.

Καθένας από όλους εμάς έχει τη δική του στιγμή για να αφήσει το σημάδι του στη ζωή ενός ανθρώπου και θα παράσχει, σε αναμφίβολα αυθαίρετες δόσεις, επιθυμία ή σύνεση, καρτερία ή ταραχή. Καθένας μας, ακόμη και η μακρινή φριχτή συγγένισσά μου, η θεία Λογική και η γελοία ορθολογική οικογένειά της –η Σωφροσύνη, ο Πραγματισμός, η Συνείδηση και ένα μάτσο εξίσου συνετοί τύποι– παρέχουν περιστασιακά σε έναν άνθρωπο ό,τι τους κατέβει.

Το κακό μαντάτο: Δεν υπάρχουν κανόνες.

Όλοι μας είμαστε βιαστικοί, σοβαροί ή ανεύθυνοι, ανάλογα με τη στιγμή και τα κέφια. Από μια πρέζα πασπαλισμένου Πάθους με δυο ακροδάχτυλα μέχρι μια αποπνικτική καραβιά από δαύτο. Συχνά, μάλιστα, κάνουν την εμφάνισή τους οι πιο απίθανοι συνδυασμοί. Τους γνωρίζετε αυτούς τους ανθρώπους: τον βαθύτατα μελαγχολικό, τον διασκεδαστικό κωμικό, τον καθηγητή που αγαπάει παθιασμένα το σώφρον επάγγελμά του, τη γυναίκα που λαχταράει ένα ατελείωτο πάθος, ενώ συνάμα μένει παντοτινά πιστή και, φυσικά, όλους εκείνους των οποίων οι δύο, τρεις, τέσσερις, οχτώ! ψυχές μέσα στο στήθος τούς κάνουν κομμάτια.

Ένα ακόμη, όχι και τόσο καλό, μαντάτο: Όλοι εμείς σπάνια μαζευόμαστε γύρω από μια κούνια, μια τραμπάλα, ένα παιδικό κρεβατάκι ή παιδικό πάρκο για να συνεννοηθούμε λογικά· έχουμε πολλές δουλειές να κάνουμε σε τούτο τον κόσμο. Ή μήπως μοιάζουμε με τις αναθεματισμένες επτά νεράιδες;

Ακριβώς.

Μερικές φορές έρχεται η Σωφροσύνη ή η Λογική, μόνο αφού η Επιθυμία και η Τέρψη έχουν αφήσει πίσω τους ένα σωρό προβλήματα. Εδώ πρόκειται κυρίως για συναρπαστικές προσωπικότητες που πέφτουν με τα μούτρα σε εγγυημένα καταστροφικές αποφάσεις, απλώς και μόνο επειδή έτσι τους αρέσει, ενώ ακόμη και η πιο σοφή σκέψη δεν μπορεί να τις συγκρατήσει. Ωστόσο, σε άλλους τόπους και χρόνους, η Τέρψη κάνει την εμφάνισή της σε κάποιον άνθρωπο πολύ αργά, όταν το ταξίδι της ζωής του πλησιάζει ήδη στον προτελευταίο σταθμό του. Και επιχειρεί σε μια κρίση γενναιοδωρίας να κατακλύσει την προχωρημένη ζωή με ένα όψιμο λαμπρό δώρο. Έτσι πείθονται ενίοτε οι πρόωρα γερασμένοι άντρες, που μέχρι πρότινος καθοδη-

γούνταν από τη Σωφροσύνη, να τολμήσουν και να χαρούν όλα εκείνα στα οποία έδειχναν εγκράτεια. Θαρρείς και έσπασε κάποιο παράθυρο και θέλησαν να βγουν σε αυτόν τον άγνωστο, υπέροχο καθαρό αέρα. Σε άλλους μπορεί να μοιάζει πως τρέχουν αποφασιστικά από τη Σιγουριά προς τον Όλεθρο, ωστόσο αυτό δεν ισχύει. Περισσότερο αυτές οι κυκλοθυμικές στρίγκλες είναι, η Περιέργεια και το Πάθος, που έχουν εκσφενδονίσει την πέτρα και παρακολουθούν από ασφαλή απόσταση πώς μια ζωή που μέχρι πρότινος ήταν ευθεία σαν χάρακας σχηματίζει ξαφνικά μεγαλειώδεις, παρανοϊκούς στροβιλισμούς.

Αυτό που έχει σημασία είναι: Όποιος από μας αφήσει πρώτος το σημάδι του αυτός διαπλάθει περισσότερο από κάθε άλλον τον χαρακτήρα του νεαρού ανθρώπου. Αυτός καθορίζει τον τόνο, αυτός περνάει το πρώτο χέρι.

Μια σύντομη παρένθεση για τον τρόπο δουλειάς μου

Στη Νιόνς υπήρχαν κάποιοι νέοι οι οποίοι ταλαντεύονταν στο κατώφλι της ενηλικιότητας και, εξαιτίας της εκπληκτικής σύγχυσης που επικρατούσε στο μυαλό τους, ήταν επιρρεπείς απέναντι στα ποικίλα βάρη του τομέα της αρμοδιότητάς μου. Η υπομονή αυτών των νέων εξαντλούνταν· διαπίστωναν πως ήθελαν πολύ περισσότερα στη ζωή από το να έχουν δικό τους δωμάτιο, να κρέμονται ανάποδα στις κούνιες, να ανάβουν υπαίθριες φωτιές και να μην είναι ποτέ αναγκασμένοι να πέφτουν νωρίς για ύπνο. Εκείνες τις ζεστές αυγουσιάτικες νύχτες του 1958 οι νέοι αυτοί απέκτησαν σώμα, έστρεψαν ψηλά το βλέμμα προς τις Περσίδες, τα πεφταστέρια που τρεμόσβηναν, και ξάφνου ένιωσαν μέσα τους μια σουβλιά, ξάφνου πάρα

πολλά πράγματα ήταν αδύνατον να εκφραστούν με λόγια.

Νύχτες των ευχών, έτσι λέγονταν εκείνες οι νύχτες, και καλό θα ήταν να προσέχει κανείς ιδιαίτερα τι εύχεται, διότι η ευχή του μπορεί να πραγματοποιηθεί.

Τριγύριζα ανάμεσα σε κορίτσια και αγόρια, όταν έβρεχε αστέρια εκείνες τις νύχτες του Αγίου Λαυρεντίου. Ήταν νύχτες που απλώνονταν ζεστές στα πρόσωπα και στα γυμνά χέρια και πόδια, νύχτες που μοσχομύριζαν θυμάρι, δεντρολίβανο, λεβάντα, φασκόμηλο και μέντα, καθώς και την αναχώρηση προς μια απαγορευμένη, γλυκιά χώρα, την οποία οι ενήλικες κρατούσαν πάντοτε ζηλόφθονα για τον εαυτό τους.

Το 1958, με το σκοτάδι να με προστατεύει, άγγιζα φευγαλέα αυτές τις ψυχές που γίνονταν σώματα. Κάποιον ώμο, ένα στόμα, ένα χέρι. Σε τούτα ακριβώς τα σημεία θα αισθάνονταν περισσότερο τον έρωτα αυτά τα σώματα για το υπόλοιπο της ζωής τους.

Γι' αυτό κυκλοφορούν οι άνθρωποι πιασμένοι χέρι χέρι, γι' αυτό αγκαλιάζονται και αναζητάει ο ένας το στόμα του άλλου.

A! Σε περίπτωση που αναρωτηθεί κανείς σε αυτό το σημείο: Όχι, δεν αφήνω ποτέ το σημάδι μου σε κάποιον πισινό. Ποτέ. Είναι πέρα για πέρα μάταιο να χτυπήσεις έναν άνθρωπο στον πισινό με την ελπίδα να θολώσει από έκσταση το βλέμμα κάποιου άλλου προσώπου, μήπως και αρχίσει ο Έρωτας το ανήσυχο παιχνίδι του. Το ίδιο ισχύει και για συγκεκριμένα άλλα σημεία του σώματος, τα οποία ανήκουν στην κυκλοθυμική αδερφή μου, την Επιθυμία. Θα μιλήσουμε γι' αυτήν, όμως πρώτον, δεν θα το κάνουμε ακόμη και δεύτερον, θα το κάνουμε συνοπτικά.

Έτσι η Επιθυμία και η Περιέργεια προτιμούν να περιφέρονται στη σκιά μου και φροντίζουν να επικρατεί το κατάλληλο χάος στη ζωή του ανθρώπου, που χάνει τα αυγά και τα καλάθια ανάμεσα στον Έρωτα και στη Λαχτάρα, στη Σοβαρότητα και στο Παιχνίδι. Σε γενικές γραμμές, η Επιθυμία και η Περιέργεια –τόσα και τόσα έχουμε πει ήδη μεταξύ μας– είναι δόλιες, μοχθηρές, ματαιόδοξες, αδικαιολόγητα κεφάτες, ενώ ταυτόχρονα μπορούν να πάθουν παράκρουση για ψύλλου πήδημα, δεν σέβονται τίποτα, ούτε καν τον Έρωτα ή τη Λογική. Το μόνο που φοβούνται είναι ο Θάνατος Όπως όλοι. Η μεγάλη, όμορφη, αγέραστη αδερφή μας, που είναι ικανή να μας κάνει όλους να σωπάσουμε, που συμμαζεύει τα σπασμένα μας, όσα έχουμε φορτώσει σε αυτή τη μία ψυχή κατά τη διάρκεια μιας ζωής, και μόνο τότε σωμαίνου και η Επιθυμία κι η Περιέργεια και χαμηλώνουν το βλέμμα.

Σε εσάς τους ανθρώπους αφήνω ένα σημάδι άορατο στα μάτια σας και σας συνδέω. Στη συνέχεια σας αφήνω να αναζητάτε και να ποθείτε ο ένας τον άλλο, δίνω δύναμη και ελπίδα, σας αφήνω να κάνετε και να γίνετε κάτι ο ένας για τον άλλον, αφήνω χώρο για την ανοησία και τη μεγαλοφυχία, την υπομονή και τη φαντασία.

Εσείς είστε αυτοί που κάνετε τον Έρωτα ορατό, με όλα όσα σκέφτεστε και λέτε εφεξής, με όλα όσα κάνετε και παραλείπετε να κάνετε ο ένας στον άλλον. Εσείς με βιώνετε, εσείς προδίδετε την ύπαρξή μου.

Ωστόσο εγώ είμαι που σας κάνω πρώτα αναζητητές. Κάποτε, κάποια νύχτα, μέσα στη ζωή σας θα γί-

νετε Ερωτευμένοι. Και θα αρχίσετε να λαχταράτε. Μόνο που δεν ξέρετε ποιον.

Έρχομαι και φεύγω όποτε θέλω, κανένας σας δεν μπορεί να με κρατήσει.

Κανένας.

Έτσι νόμιζα.

* *

Ξαφνικά τα τζιτζίκια σώπασαν.

Και ήρθε εκείνη.

«Νωρίς ήρθες, αγαπημένε», είπε η αδερφή μου, ο Θάνατος, που πλησίασε τις ολάνθιστες βουκαμβίλιες. Οι μέλισσες τράβηξαν τους κάλυκες από τις γλυσίνες σαν κουκούλες πάνω από το κεφάλι τους. Ο άνεμος κόπασε.

«Το ίδιο και εσύ», αποκριθήκα. Μόλις είχα σκεφτεί να μπαλώσω κάπως τη συντετριμμένη καρδιά της Εμέ, έστω στο τελευταίο πιθανό σημείο. Υπήρχε κάποιος στα βουνά του Κοντορσέ, και οι δυο τους...

Η Θανή πλησίαζε ήδη την ανοιχτή πόρτα της κουζίνας. Είδα την Εμέ να ανασηκώνεται και να κοιτάζει έξω, προς το μέρος μας. Σκούπισε αργά τα χέρια της με μια πετσέτα που είχε περασμένη στη ζώνη της φούστας της. Πιάστηκε από το τραπέζι, δίπλα ακριβώς από το μπλε, λιτό πιάτο. Το βλέμμα της στράφηκε έξω, πάνω από την κούνια, πάνω από τα βουνά, διαπέρασε τη Θανή, η οποία πήγαινε καταπάνω της.

«Δεν διάλεξα εγώ τη στιγμή. Αυτό το κάνουν μόνοι τους», είπε ήσυχα η Θανή.

«Ναι, αλλά το παιδί θα μείνει μόνο. Έλα αύριο πάλι. Ή, ακόμη καλύτερα, ύστερα από μερικά χρόνια.»

«Το παιδί έχει την Ελιά.»

«Η Ελιά δεν μπορεί να της ζεστάνει το γάλα.»

«Θα την προστατεύει από τον ήλιο και τη βροχή· αυτό αρκεί. Και αν όχι, θα έρθω πάλι.»

«Μπορώ να πω και εγώ κάτι;» ρώτησε η Ελιά.

Η Θανή διάβηκε το κατώφλι.

«Μη», ικέτευσα χαμηλόφωνα.

«Ζαν Μαρί;» ψιθύρισε η Εμέ τη στιγμή που στάθηκε μπροστά της η Θανή.

Το μπλε πιάτο έπεσε στο δάπεδο. Μετά έπεσε η Εμέ.

Η Θανή τη συγκράτησε με τα χέρια του άντρα της, ο οποίος της τραγουδούσε, και σε εκείνα τα χέρια εξέπνευσε η ψυχή. Υψώθηκε σαν σύννεφο, απαλλαγμένη από το σώμα, και ξεδιπλώθηκε κι έγινε φως, ένα φως που απλωνόταν ολοένα και πιο πολύ.

«Μεγάλη ψυχή», ψιθύρισε η Θανή. «Αυτή η γυναίκα αγάπησε. Σε ευχαριστώ.»

Γονάτισε κρατώντας τη γυναίκα και έστρεψε ψηλά το βλέμμα προς το φως, το οποίο ήταν μεγαλύτερο από αυτή, τη Θανή.

Στεκόμουν ακόμη πάνω από την κούνια, όταν με τύλιξε το ζεστό απαλό φως, ένα φως που μοιάζει με αυτό που μοιράζω σε αμέτρητες παραλλαγές, και τότε διαπίστωσα πως δεν είχα πια τα χέρια μου πλεγμένα πίσω από την πλάτη. Αντ' αυτού ήταν ακουμπισμένα στο χείλος της κούνιας.

Και η Μαρί Ζαν είχε αρπάξει ένα από τα δάχτυλά μου με τη μικρή γροθίτσα της και το έσφιγγε με δύναμη.

Το παιδί με κοίταξε. Γαλανά, ορθάνοιχτα μάτια περιεργάζονταν προσεκτικά και άφοβα το πρόσωπό μου.

Αυτό δεν είχε ξαναγίνει.

Πότε πριν δεν μπόρεσε άνθρωπος να κρατήσει τον Έρωτα. Πόσο μάλλον να με δει, να δει την ύπαρξή μου, τη

φύση μου, την όψη μου, τη φιγούρα μου. Μονάχα το αντίστροφο συμβαίνει πάντα, εγώ βλέπω τα μύχια κάθε ανθρώπου, ως τα βάθη της ύπαρξής του.

Όμως τώρα: η Μαρί Ζαν.

«Τώρα είσαι δικός της», παρατήρησε η Ελιά. «Αυτό θα προκαλέσει πάρα πολλά προβλήματα.»

Πόσο μου την έδωσε στα νεύρα αυτή η αναθεματισμένη ξερόλα!

Ποιος άλλος μπορεί να αγαπήσει

Οι ελιές. Ακόμη και εκείνες μπορούν να αγαπήσουν, πράγματι, το είχα σχεδόν ξεχάσει. Κάνω ό,τι κάνω εδώ και πολύ καιρό. Άπειρο καιρό. Κάποτε, πριν από κάνα δυο αιώνες, είχα αναπαυτεί σε αυτόν τον, τότε νεαρό ακόμη, τρυφερό κορμό, τότε που στις κοιλάδες και τα υψώματα γύρω από τη Νιόνς δεν υπήρχε τίποτε άλλο πέρα από τα *bois*¹ των βοσκών και τα απόμερα μοναστήρια, τότε που χτίστηκαν στη Νιόνς τα πρώτα σπίτια και το φρούριο, η γέφυρα, ο οχυρωματικός πύργος και η εκκλησία Σεν Βενσάν. Και pardon, αλλά δεν μπορεί κανείς να θυμάται κάθε δέντρο.

Πάντοτε θυμάμαι τους ανθρώπους. Όλους. Επισκέπτομαι τον καθένα τουλάχιστον μία φορά κατά το ταξίδι του (ενίοτε δύο και τρεις φορές, δεν μου αρέσουν οι τσιγκουνιές), ενώ πού και πού –αυτή την αυτάρεση συνήθεια την απέκτησα με το πέρασμα των χιλιετιών– περνάω για να δω. Μόνο για να ρίξω μια ματιά. Ναι, είμαι περίεργος. Ε, και; Θέλω να ξέρω τι άραγε κάνουν με αυτό που τους έδωσα.

¹ Σ.τ.Μ.: ξερολιθικά κτίσματα, κυρίως στη νοτιοανατολική Γαλλία (από τα γαλλικά).

Εσείς. Οι άνθρωποι.

Οι περισσότεροι από σας διαθέτετε ένα εκπληκτικά ατελέσφορο χάρισμα στις παρτίδες σας με τον Έρωτα.

Κι όμως θα ήταν πολύ απλό. «Ω, γεια σου, Έρωτα. Πέρασε μέσα, βολέψου σαν στο σπίτι σου. Ξέρεις πόσο θα μείνεις; Μία νύχτα, έναν μήνα; Ορίστε; Μια ολόκληρη ζωή; Καλώς, λοιπόν, θα προετοιμαστώ για τα καλά και για τα άσχημα. Αν παρ' όλα αυτά αλλάξεις γνώμη και φύγεις σιγά σιγά, τότε θα φωνάξω στο κατόπι σου: “Ευχαριστώ που ήρθες. Αγάπησα, επομένως έζησα αληθινά, έστω και για μία νύχτα.”»

Όμως, φυσικά, τα πράγματα δεν είναι ποτέ τόσο απλά.

Οι άνθρωποι δεν με αντιλαμβάνονται καν. Ακόμη κι αν στέκομαι ακριβώς μπροστά τους και τους δείχνω μανιωδώς με το δάχτυλο αυτόν με τον οποίο θα μπορούσαν να δοκιμάσουν τι είναι ο Έρωτας –το ελαφρύ, το στέρεο, το φωτεινό, το σκοτεινό, η παρηγοριά, το βάσανο, η αναζήτηση, η ανακάλυψη, είμαι από όλα, ο μοναδικός αληθινός σκοπός, για τον οποίο αξίζει κανείς να αρπάξει τη ζωή και με τα δυο χέρια.

Κι όμως, είμαι άορατος. Μονάχα οι πράξεις σας με καθιστούν ορατό. Ο έρωτας είναι μια δραστηριότητα. Αυτό και...

Αλλά ας επιστρέψουμε επιτέλους σε αυτό που αποφεύγω με κάθε τρόπο εδώ και τόση ώρα.

Αυτό που συνέβη ύστερα από εκείνο το ατύχημα με το απίθανο, το οποίο προκάλεσε τη μέγιστη αταξία: το πεπρωμένο, το σύμπαν, οι ερωτευμένοι.

Και, ναι, αυτός ο μικρός πρόλογος ήταν αναγκαίος. Ας γνωριστούμε σιγά σιγά.

Ας διπλώσουμε μαζί για πρώτη φορά τον Χρόνο, ακόμη κι αν αυτός απεχθάνεται πέρα για πέρα κάτι τέτοιο.

Γιατί, ποιος ο λόγος που μαζευτήκαμε όλοι σε ένα βιβλίο, αν δεν έχουμε καταλήξει πως εδώ ακριβώς μπορούν να ενωθούν τα πάντα; Η μαγεία και ο κόσμος όλος, τα θαύματα και οι σωστές εξηγήσεις; Άραγε τα βιβλία δεν είναι τα τελευταία μέρη στον κόσμο όπου ανταμώνουν άνθρωποι και καιροί, τοπία και συναισθήματα, πράγματα που σπάνια συναντιούνται κατά τα άλλα;

Εάν εγώ είμαι η ποίηση των αισθήσεων, τότε τα βιβλία είναι η ποίηση του απίθανου.

* *

Τα βιβλία μόνο προβλήματα προκαλούν

Η Μαρί Ζαν Κλοντέλ ήταν σχεδόν δέκα χρονών όταν ήεκοφε σύρριζα μία από τις δύο μακριές πλεξούδες της με το πιο μικρό από τα κλαδευτήρια του Φρανσίς. Όταν τη ρώτησε η θετή μητέρα της, η Έλζα –και ταυτόχρονα σύζυγος του διανομέα και παλιατζή της Νιόνς, του Φρανσίς Μεριέν, γεγονός για το οποίο η ίδια βαρυγκομούσε μάλλον μεγαλόφωνα εδώ και δύο δεκαετίες–, γιατί, που να πάρει η ευχή του Θεού και της Παναγίας, τα έκανε η Μαρί τόσο *merde* (εδώ μπορείτε να προσθέσετε, παρακαλώ, όποιες άλλες βαριές λέξεις προτιμάτε), η Μαρί Ζαν δεν μπόρεσε να δώσει μια σωστή εξήγηση. Όμως είχε να κάνει με τη Λουλού. Την ξανθιά Λουλού, τρίτη από τις πέντε κόρες της φουρνάρισσας της Νιόνς, της Κλοντίν Ρασπαίγ. Τη Λουλού, που θλιβόταν τόσο πολύ όταν έβλεπε στη σχολική τάξη τα σκούρα μακριά μαλλιά της Μαρί Ζαν και ύστερα τραβούσε λυπημένη τα δικά της κοντόξανθα, κακοκουρεμένα μαλλιά, ώστε η Μαρί Ζαν δεν μπορούσε να κάνει τίποτε άλλο παρά να τα κόψει για να νιώσει καλύτερα η Λουλού.

«Τελικά ένιωσε καλύτερα η ζηλιάρα κλώσα;»

«Νομίζω πως ναι. Όπως και να 'χει, γέλασε και πλέον γελάει όποτε με βλέπει. Και δεν είναι κλώσα. Νομίζω πως είναι όμορφη και αφράτη σαν φωμάκι μπριός.»

Στο σημείο εκείνο ακολούθησε μια σειρά από βρισιές σε άπταιστη ροδανική διάλεκτο του Ντρομ Προβενσάλ, οι

οποίες καλό θα ήταν να μην παρατεθούν. Το γεγονός ότι η Έλζα χαμογελούσε ενδόμυχα, γεμάτη περηφάνια για τη βαθύτατα φιλική, αν και πέρα για πέρα ανόητη, πράξη της Μαρί Ζαν και την υπεράσπιση της καινούριας φίλης της, παρέμεινε κρυφό. Στη συνέχεια θα μάθουμε τον λόγο που η Έλζα είχε δύο πρόσωπα και παρουσίαζε στον κόσμο μόνο το χειρότερο.

Κατά βάση, η Έλζα πίστευε πως δεν είναι ωφέλιμο για τον χαρακτήρα ενός μικρού κοριτσιού να είναι ιδιαιτέρως όμορφο πριν κλείσει τα δεκαεπτά. Επομένως έκοψε αποφασιστικά τη δεύτερη πλεξούδα, έλουσε τα εναπομείναντα κοντά μαλλιά της Μαρί Ζαν (με εκπληκτική τρυφερότητα, αν παραβλέπαμε τους χαμηλόφωνους αναθεματισμούς) χρησιμοποιώντας σπιτικό σαπούνι λεβάντας από κατσικίσιο γάλα και διόρθωσε τα τσουλούφια που πετούσαν και τις ατίθασες φύτερες με το φαλίδι με το οποίο φαλίδιζε συνήθως τις κλωστές από τα νυφικά δαντελωτά πέπλα και τις σπανιόλικες βεντάλιες που έπλεκε με το κοπανέλι. Η Έλζα ήταν περήφανη που, παρά την πρεσβυπία της, εξακολουθούσε να φτιάχνει στην εντέλεια τα περιζήτητα εργόχειρα για τα προικιά μιας νύφης.

Γάμος. Άλλο ένα πράγμα το οποίο η Έλζα χαρακτήριζε προς τα έξω ως ποιητική θολούρα, παρόλο που καθόταν και έκλαιγε κρυφά τις νύχτες στον αχυρώνα του Φρανσίσ, σκουπίζοντας τη μύτη της με τα χειροποίητα δαντελωτά μαντίλια που δεν της είχαν πετύχει στο κοπανέλι, διότι ευχόταν μόνο το καλύτερο για τους ερωτευμένους, ότι καλύτερο μπορεί να προσφέρει μία και μόνο ζωή. Επίσης ευχόταν να εμπιστεύονταν οι ερωτευμένοι περισσότερο την αγάπη από όσο η Έλζα, διότι... όμως προτιμούσε να μην ολοκληρώσει τη σκέψη της. Η Έλζα ήταν πο-

λύ καλή στο να βάζει τέλος σε μια σκέψη, όταν αυτή απο-
κτούσε ενδιαφέρον και αφορούσε, λόγου χάρη, την ίδια.

«Λοιπόν», είπε η Έλζα και έβαλε ξανά το φαλίδι πά-
νω στο κουσούνι, το μαξιλάρι για το κοπανέλι. «Τώρα
μοιάζεις με την Τζιν Σίμπεργκ. Και εκείνη είχε μαλλιά
σαν καρφάκια.»

«Με ποια;»

Σύντομος δισταγμός. Ακολούθησε ένα προσηλωμένο
φαχούλεμα στα ξυλάκια του κοπανελιού. Όμως τώρα της
είχε ξεφύγει, επομένως, θέλοντας και μη, η Έλζα έπρεπε
να συνεχίσει. «Ω. Ένα κακόμοιρο κορίτσι. Μια ηθοποιός
από την Αμερική. Ήταν πρωταγωνίστρια στο *Bonjour
Tristesse*. Μετά ερωτεύτηκε έναν συγγραφέα: οι πάντες
γνωρίζουν πως οι συγγραφείς είναι όλοι τους φεύτες και
μπεκροκανάτες, και από κει άρχισε η συμφορά.»

Ήλπισε πως η Μαρί Ζαν θα έπιανε το μήνυμα: Τέρμα
η συζήτηση για τα μαλλιά και τους τραγικούς έρωτες.

Η Μαρί Ζαν δεν της έκανε τη χάρη.

«Τι σημαίνει *Bonjour Tris...* Δηλαδή: Καλημέρα,
θλίψη;»

Αναστεναγμός. Τι κάνουν στην πραγματικότητα οι
άλλες, αληθινές, μαμάδες; Άραγε αποφεύγουν την αλήθεια
με επιδέξιους ελιγμούς, μέχρι να έρθει η μέρα που θα
ανακαλύψουν οι κόρες τους μόνες τους την πραγματικό-
τητα, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να κατηγορήσουν τις
μανάδες τους πως δεν τους είπαν ποτέ ολόκληρη την αλή-
θεια;

«Βασικά, είναι ένα βιβλίο. Της Φρανσουάζ Σαγκάν.»
Δεν υπήρχε περίπτωση να αναφέρει η Έλζα λεπτομέρειες
για το πιο σκανδαλώδες βιβλίο της τελευταίας δεκαετίας.
Επομένως απαιτούνταν γρήγορη αλλαγή θέματος. Αλλά
πώς; Α, ναι, είχε πάρει το αυτί της μια σχετική συζήτηση

μεταξύ εργατών στο μπαρ του Λικ του Μαρσεγιέζου, στο κέντρο της πόλης: «Η Σαγκάν οδηγούσε πάντοτε ξυπόλυτη γρήγορα αυτοκίνητα. Ήταν πολύ νέα όταν έγραφε το πρώτο της βιβλίο, μόλις λίγα χρόνια μεγαλύτερη από σένα.»

«Μπορώ να γίνω και εγώ συγγραφέας;»

Ποπό! σκέφτηκε η Έλζα. Για μια ακόμη φορά η συζήτηση μπερδεύτηκε για τα καλά. Μακάρι να έλεγε κάτι άλλο, λόγου χάρη: «Τώρα μοιάζεις με τον Πινόκιο ή με αγριομανίταρο.» Voilà. Αλλά ποιος ξέρει; Ακόμη κι έτσι, πιθανόν η συζήτηση να εκτροχιαζόταν και να την έφερνε σε αμηχανία. Έτσι ήταν πάντοτε με τη Μαρί Ζαν. Με τη φιλοπερίεργη αθωότητα του κοριτσιού, οι συζητήσεις τους ξεστράτιζαν διαρκώς σε λάθος μονοπάτια, τα οποία η Έλζα δεν ήξερε πώς να διαβεί.

«Καλύτερα όχι.»

«Γιατί καλύτερα όχι;»

Χριστέ και Κύριε! Πού ήταν ο Φρανσίσ τώρα που τον είχε ανάγκη;

«Σου αρέσει το καινούριο σου κούρεμα;»

«Γιατί θα ήταν καλύτερα να μη γίνω συγγραφέας;»

Άντε πάλι, σκέφτηκε η Έλζα. Θα μπορούσε να απαντήσει στη θετή κόρη της έτσι όπως κατσάδιαζαν άλλες μανάδες, φωνάζοντας στα κόκκινα αυτάκια των θυγατέρων τους: «Συγγραφέας! Δεν θα 'σαι με τα καλά σου! Αποκλείεται να βρεις έτσι άντρα!» Ή επίσης: «Αρκετά βιβλία υπάρχουν σε αυτόν τον κόσμο, ποιος ο λόγος να γράφεις και εσύ ένα;» Ή, ασφαλώς, κάτι που τους είχαν πει κάποτε στο σχολείο, μολονότι η ίδια δεν το πολυπίστευε: «Όποιος διαβάξει υπερβολικά γίνεται εξώλης και προώλης.» Αυτό ίσχυε κατά κύριο λόγο για τις νεαρές γυναίκες. Συνεπώς, πού θα οδηγούσε η συγγραφή; Αλίμονο!

«Τα βιβλία δεν είναι για τους λιπόψυχους.»

Όταν ο παλαιοπώλης Φρανσίσ Μεριέν εγκαινιάζει το 1968 στη Νιόνς την Υπεραστική Βιβλιοθήκη Φιλί, έρχεται αντιμέτωπος με την αρχική δυσπιστία των κατοίκων της Προβηγκίας για τη λογοτεχνία. Στο πλευρό του βρίσκεται ένα δωδεκάχρονο κορίτσι προικισμένο με ένα μοναδικό χάρισμα: Η Μαρί Ζαν μπορεί να δει τον έρωτα και να διακρίνει ποιες καρδιές είναι προορισμένες η μία για την άλλη. Ωστόσο, τι θα κάνει με αυτή τη γνώση η Μαρί Ζαν και πώς μπορεί να τη βοηθήσει η μαγεία των βιβλίων;

Τα φώτα του νότου είναι ένα μυθιστόρημα για τους κατοίκους ενός μικρού χωριού της Προβηγκίας και για τις αόρατες συνδέσεις μεταξύ τους – μια ποιητική ιστορία για τις πιθανότητες και τις απιθανότητες του έρωτα. Πρόκειται για ένα βιβλίο παρηγορητικό, παραμυθένιο, ένα μυθιστόρημα για τον έρωτα σαν περίπατος στο φως του νότου. Πίσω από κάθε πρόσωπο που ανταμώνουμε, πίσω από κάθε βλέμμα που μας κοιτάζει φευγαλέα κρύβεται ένας ανείπωτος πόθος.

Με το νέο της βιβλίο, η Νίνα Γκεόργκε μάς αφήνει να περιηγηθούμε στα ράφια του *Μικρού παριζιάνικου βιβλιοπωλείου*, αποκαλύπτοντας την ιστορία του βιβλίου που ενέπνευσε τον μεσιέ Περντί.